

9. Carrer Dalmau (can Cuera)

CARTA DE SALVADOR ESPRIU A L'ALCALDE DE SANTA COLOMA (11-06-1980)

Ell sí que és de debò un gran poeta universal, i no pas jo, que ho sóc –sí és que ho sóc, i no, només, un versaire– de can pica-rellisca. Nomenar-lo, com a mínim, fill adoptiu de Santa Coloma, subratllaria la generosa gratitud i el mai no discutit honor de la nostra ciutat, fina, sensible, i justa, i faria, al seu torn, feliç en Joan Vinyoli.

CARTA DE SALVADOR ESPRIU A JOAN VINYOLI (11-06-1984)

Molt estimat amic Vinyoli,

A més d'una profunda i mantinguda admiració, la teva poesia ha suscitat sempre en mi i continua desvetllant-me un immens respecte, diria que un respecte sagrat, i me n'escruixixo, perquè tu ets alhora el sacerdot d'un tràgic culte i la víctima. Això vol dir sacrifici, august preu i misteri. Això vol dir que et posseeixen i profereixes paraules essencials, i els homes escollits, com tu, en paguen un preu tan alt com car.

10. Carrer Pare Lluís Rodés

RETORN

L'arquer governa el noble vol harmònic de la sageta. Fidel al temps retorno al meu callat origen.

ENCARA NO

Perquè retorna, quan sóc perdut en l'ombra un debíllsim record d'infant les ales passen sense tocar-me.

11. Plaça Farners

MÓN DE SUBIRACHS

Veleres mans desdenyen encalmats glaços de por al llarg del tan despert camí dels ulls de foc del pensament. Enllà de cants, immòbil, sord nauxer lligat al pal, enmig de vols antics, defuig perills del son de ports sabuts. Des dels vells solcs de les relles d'ahir, coneix secrets del més profund demà, senyor de l'angoixós combat d'avui. Salva amb el fil revolts de laberint, cruel fosc de murs, ressò de clams, i l'home nu es va vestir de llum. Lliures cavalls galopaven per alts prats molt humits, en el groc d'un ponent que beu amb set la mort a grossos glops. Per sempre són quatre ratlles de sol, però, closes endins de la breu nit. I vetllen déus perquè ventres fecunds de dones i de camps ens lliurin fills i serenor de fruits en l'amplitud.

12. Carrer del Prat

LES PARAULES

Hi ha tristesa darrera les paraules, lents carros en corrua que porten runa de tu, molt tedi de tarda de diumenge, temor de dany. Se't tanquen llibres i amics, els llavis de les coses. Malèvolos aprenents d'homes grisos t'encalquen per difícils retorns a Déu. Intentes d'amagar-te ben dintre del teu hivern, on puguis amb tants records encendre l'últim foc. Després mires amb ulls ja buits i penses a dormir. Però encara, a les palpentes, vénen ferida porcellana, nocturna seda, i trenques, des d'una aigua profunda, veus d'oblidats, intacte vidre vell de paraules.

Itinerari

1. "Inici de càntic en el temple" (*Les cançons d'Ariadna*): plaça Farners, a les Mesures.
2. "El meu poble i jo" (*Les cançons d'Ariadna*): plaça del Firal, prop del monument dedicat a Salvador Espriu.
3. "XXII" (*Llibre de Sinera*): davant de la casa natal del poeta, carrer de Mn. Cinto Verdaguier, 38.
4. "Món de Josep Beulas" (*Per a la bona gent*): darrere el passatge de Miró, al costat de la Biblioteca.
5. "Un nou 'Cant dels Segadors'" (*Per a la bona gent*): davant de l'Ajuntament.
6. "XXVIII" (*La pell de brau*): passeig de Sant Salvador, a l'inici de l'avinguda de Salvador Espriu.
7. "Després dels arbres" (*Mrs Death*): inici del passeig de la Nòria.
8. "Matrimoni" (*Mrs Death*): entrada del carrer de Sant Dalmau.
9. Fragments de dues cartes: carrer de Sant Dalmau, 34, davant de can Cuera.
10. "Retorn" i "Encara no" (*Petita antologia poètica*): carrer de Pare Lluís Rodés, 21.
11. "Món de Subirachs" (*Per a la bona gent*): plaça Farners, davant de l'escultura de Subirachs.
12. "Les paraules" (*Mrs Death*): davant de la Casa de la Paraula, al carrer del Prat.

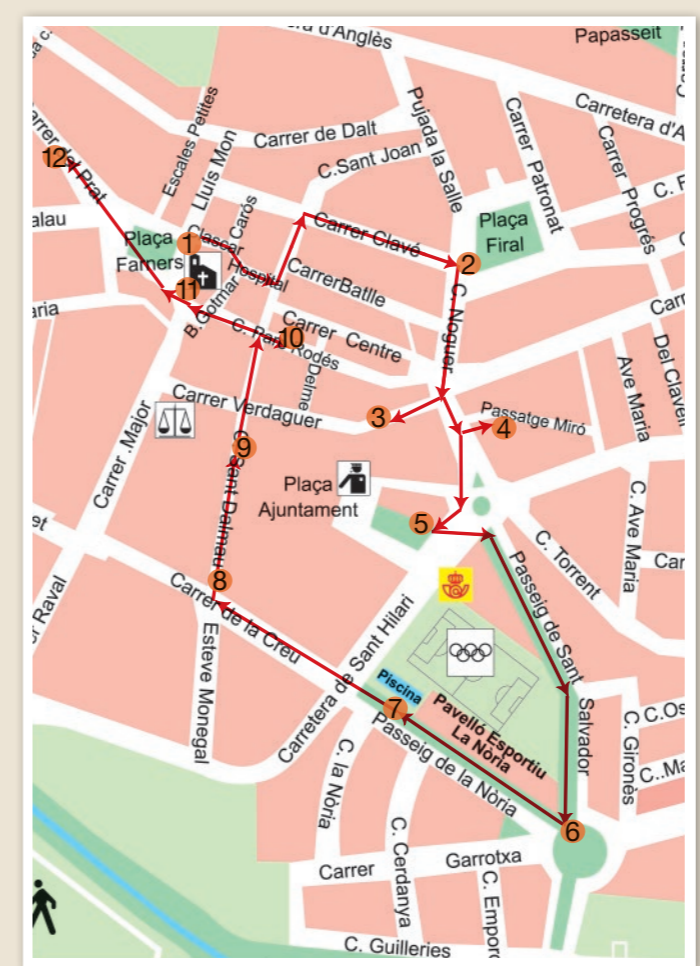

Itinerari poètic Salvador Espriu

Santa Coloma de Farners

Veig brivalls àgils de mans, pugilats de pesos-mosca, feinotes d'amor de fosca, tavernes al bany maria pel baf de tertulians bevedors de ratafia.

"Plaça de suburbi"

1. Les Mesures

INICI DE CÀNTIC EN EL TEMPLE

*A Raimon, amb el meu agrait aplaudiment.
Homenatge a Salvat-Papasseit.*

Ara digueu: “La ginesta floreix,
arreu als camps hi ha vermell de roselles.
Amb nova falç comencem a segar
el blat madur i, amb ell, les males herbes.”
Ah, joves llavis desclosos després
de la foscor, si sabíeu com l'alba
ens ha trigat, com és llarg d'esperar
un alçament de llum en la tenebra!
Però hem viscut per salvar-vos els mots,
per retornar-vos el nom de cada cosa,
perquè seguíssiu el recte camí
d'accés al ple domini de la terra.
Vàrem mirar ben al lluny del desert,
davallàvem al fons del nostre somni.
Cisternes seques esdevenen cims
pujats per esglaons de lentes hores.
Ara digueu: “Nosaltres escoltem
les veus del vent per l'alta mar d'espigues.”
Ara digueu: “Ens mantindrem fidels
per sempre més al servei d'aquest poble.”

3. Carrer Verdaguier

XXII

Per l'enclotat i sec camí de sorra
sentia al lluny resplendir la carena.
Jo no la veig, però, perquè me'n priven
les altes tanques d'alocs i canyars.
Hi plana sempre una remor de vent
llevat de mar. Del guaret arribaven
aspres olors de pols i fum de fullaca.
Lladruccs remots de gossos. De sobte m'acull
l'ombra crescuda a redós del casal.

2. Plaça del Firal

EL MEU POBLE I JO

*A la memòria de Pompeu Fabra,
Mestre de tots els qui parlen i es-
criuen en català, l'anomenin com-
vulguin.*

Beviem a glops
aspres vins de burla
el meu poble i jo.

Escoltàvem forts
arguments del sabre
el meu poble i jo.

Una tal lliçó
hem hagut d'entendre
el meu poble i jo.

La mateixa sort
ens uneix per sempre:
el meu poble i jo.

Senyor, servidor?
Som indestriables
el meu poble i jo.

Tenim la raó
contra bords i lladres
el meu poble i jo.

Salvàvem els mots
de la nostra llengua
el meu poble i jo.

A baixar graons
de dol apreníem
el meu poble i jo.

Davallats al pou,
esguardem enlaire
el meu poble i jo.

Ens alcem tots dos
en encesa espera,
el meu poble i jo.

5. Plaça de l'Ajuntament

UN NOU “CANT DELS SEGADORS”

LEVEM NOS BON MAYTI
E NO'NS ADURMAM PLUS

*De Cerverí de Girona (s. XIII).
Cançó tòpica del dia que ja ve.
A Josep Maria Espinàs.*

Si volíeu escoltar,
obriríeu la finestra.
Per esglaons de cançó,
veritats pugem de pressa.

Al mateix cor de la nit
un nou càntic començava,
perquè us acompanyi el pas
al llindar de l'esperança.

Cal cremar tot el record
d'un ahir ple de tristesa
a fogueres del demà
que ja és temps avui d'encendre.

Esguardeu sempre endavant,
deixeu els plors endarrera.
Aixecat del fons del mar,
el sol jove vermelleja.

Desvetllada pel meu crit
del malson, la claror lenta,
àvida de cada solc,
caminava l'ampla terra.

S'ajaçava pel sorral,
abrillantava blanques veles.
Cavalcant al llom del vent,
tramuntava la carena.

Dintre l'ordre de la llum
vèiem resplendir la casa
que miràvem de guardar
quan desgovernaven lladres.

L'aire duia bona olor
de blat tendre, de ginesta.
És salvada del perill
de morir-se la rosella.

Sentiu ara com el cant
trossejava la cadena,
la vilesa de la por,
l'ligam de la nostra llengua.

Una veu, les dues mans,
unes fortes mans esteses.
Desperteu-vos, els obrers,
car és l'hora de la feina.
Desperteu-vos gent del camp,
car és l'hora de la sega.

4. Passatge Miró

MÓN DE JOSEP BEULAS

Un prim arc de muntanya
fos amb el cel,
a penes destriable
pel pensament.

El fons dels ulls et miren
boscos i camps.
Et sents despulat home
dintre l'esguard.

Com deturar per sempre
el canviant
color del temps? Envesca'l,
fes-te'n parany.

Desvetllat a trenc d'alba,
ets a l'aguait
del fressejar de l'aire
dalt de cimalls.

“Pintar: pur, impossible
acte mental.
En acceptar-ho, para't
just al llindar.”

“Em plau, perquè domino
des d'ell l'entorn:
cristalls del so, com dolla
per mi la font.”

6. Passeig de Sant Salvador

XXVIII

Pausadament hem ballat en rodona,
entorn dels focs, en les calmes d'estiu,
la mà dins la mà, presentint crits de guerra,
les clares danses del cel de Saron.

Qui pot ja destriar la terra de la cendra,
com t'has d'alliberar del temps i del record?
Unes altes muntanyes i aquest anell de l'aigua
delicada del mar limiten Sepharad.

No gosis despertar-la del seu difícil somni,
aparta't a vetllar sota la freda llum.
Avui l'esguardaran adormida i perfecta
la teva nit i els ulls, poble del vell amor.

7. Passeig de la Nòria

DESPRÉS DELS ARBRES

Quan ja no pugui perdre'm
més en la neu i vegi
llums i cel de sortida
damunt l'esglai dels boscos,
sentiré la fatiga
del caminant pel somni
de la font i la casa,
benigna olor de terra
i pa llescat a taula.
Aleshores, ben lliure
d'espera i de temença,
m'adormiré per sempre,
escoltant cops d'aixades
molt lentes als camps amples,
remor de vespre als pàmpols.

8. Inici del carrer Dalmau

MATRIMONI

Tanca el ponent a fora,
tot l'estiu, la parada
fatiga de suburbi,
geranis i falcies.

Tens ordenada i neta
i a punt la nostra casa,
oi que sí? De seguida
començarem a dir-nos,
potser, velles paraules.

Te'n riuràs, però sento
dintre, de sobte, rares
veus de Déu i manubris,
set de gos i missatge
de lents records que es perden
part enllà d'un pont fràgil.
I tu portes la tassa
de malalt i en silenci
t'asseus, mentre ens condemnen
els anys, els morts, l'enorme
balcó roent del vespre.